

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izjemni nedelje in praznike. — Inzerati do 30 petič 2.— Din, do 100 vrst 2.50 Din, večji inzerati peti vrsta 4.— Din; notice, poslano, izjave, reklame, preklici beseda 2.— Din. Popust po dogovoru. Inzeratni davek posebej. »Slovenski Narod« velja letno v Jugoslaviji 240.— Din. za izvozništvo 420.— Din.

Upravništvo: Knafljeva ulica št. 5, pritličje. — Telefon 2304.

Uredništvo: Knafljeva ulica št. 5, I. nadstropje. — Telefon 2034.

Komisar ljubljanske zbornice Tol odstavljen

Državni svet je včeraj izrekel, da trgovinski minister ni bil upravičen postaviti zbornici komisarja.

Beograd, 24. junija. Državni svet je včeraj razpravljal o pritožbi proti odloku ministra za trgovino in industrijo, s katerim se je lansko jesen razpustila novoizvoljena zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani, ki se sploh ni zbrala. Ta odlok ministra za trgovino in industrijo je Državni svet potrdil, in torej izrekel, da je bil razpust zbornice upravičen. Državni svet je pa obenem izrekel, da minister za trgovino in industrijo po obstoječih zakonih ni bil upravičen postaviti zbornici komisarja, oziroma komisarjevega namestnika. Posledica tega je, da morajo do novih zbor-

ničnih volitev voditi njene posle stari funkcionarji zbornice.

S to odločbo državnega sveta je vladni komisar Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani odstavljen. Vprašanje nastane, kdo bo vodil do novih volitev zbornice posle, ali samo stari predsednik, podpredsednik in njegov namestnik, ali pa cela uprava. Avstrijski zakon o gospodarskih zbornicah določa, da vodi za slučaj razpusta zbornice do novih volitev zbornične posle stari predsedstvo. Kako bo z našo zbornico, se še ne ve, ker nam iz Beograda niso mogli sporočiti, kako naj se interpretira odločba ministrskega sveta.

Pašičevci popolnoma osamljeni

NRS se je razdelila v dva tabora. — Pašičevce nameravajo izključiti iz stranke.

Beograd, 24. junija. Razvoj dogodkov v radikalni stranki je zavzel popolnoma novo smer. Dočim je v začetku zasedanja glavnega odbora kazalo vse na to, da se bo stranka razvila na tri frakcije in sicer na radikalni centrum, na pašičevce in vladno skupino, se je tokom včerajšnjega dne pokazalo, da pride bržkone do združitve vladnih radikalov in centristov v svrhu skupne akcije, naperjene proti pašičevcem. Že ob priliki izpolnitve ožega glavnega odbora se je pokazalo, da vladajo med pašičevci in centristami nepremostljiva nasprotja. Samolastno postopanje pašičevcev v glavnem odboru, kjer so si hoteli slej ko prej ohraniti odločilno večino, pa je dovedlo do zblizanja med ostalima dvema frakcijama.

Veliko pozornost je vzbudila včerajšnja nad eno uro trajajoča konferenca med ministrskim predsednikom Vukičevićem in zastopnikom radikalnega centra Božo Maksimovićem. Kakor se zatrjuje v dobro poučenih krogih, se je na tem sestanku razpravljalo o skupnem nastopu obeh skupin. Vukičević in Maksimović sta po tem sestanku odklonila vsako izjavo. Vukičević je nato odšel na dvor, kjer je ostal nekaj časa, nato pa se je vršila konferenca radikalnih ministrov. Ta konferenca je bila v neposredni zvezi s prejšnjim sestankom med Vukičevićem in Maksimovićem. Kakor je izvedel vaš dopisnik iz dobro poučenega vira, ni mnogo izgledov, da bi prišlo do tesnejšega sodelovanja med vladno in radikalnim centrom. Centristi namreč stavijo za vladno nesprejemljive zahteve. Med drugim je po zahtevi vladnih krogov Boža Maksimović v imenu radikalnega centra zahteval, naj Vukičević odstopi kot ministrski predsednik. Centristi kandidirajo na to mesto Božo Maksimovića. Vukičević je to zahtevo odločno odklo-

nil, baje pa je pripravljen pristati na to, da prevzame Maksimović resor notranjega ministrstva. Konferenca radikalnih ministrov je trajala do 22. ure zvečer. Po konferenci so udeleženci odklonili podrobnejše izjave, češ, da se bodo razgovori in posvetovanja še nadaljevala.

Splošno se sodi, da je razkol med vladno in pašičevci definitivni. Med obojema skupinama se je pričela najsrditejša borba za nadmočje. Kot posebno značilno se naglašja v političnih krogih dejstvo, da so radikalni ministri odklonili podpis okrožnice, ki jo je namenil glavni odbor vsem organizacijam. Vlada je hotela s tem dokazati, da s pašičevci sploh več ne računa.

Centristi so zaenkrat še rezervirani in očividno čakajo na nadaljni razvoj dogodkov. Iz njih vrst se zlasti naglašja, da sklepi ožega odbora radikalne stranke, v katerem so izključno le pašičevci, niso veljavni, ker odbor sploh ni bil sklepčen. Tega nazirajo so tudi vladni radikali, ki zahtevajo, naj se skliče širši glavni odbor radikalne stranke, v katerem pašičevci nimajo večine. Ker se pašičevci temu protivijo, so se pojavile verzije, glasom katerih bosta obe nasprotni frakciji izzvali v širšem glavnem odboru sklep, s katerim bi se pašičevci izključili iz NRS.

Pašičevci nastopajo zelo samozavestno ter naglašajo, da se oni opirajo na večino v narodu, dočim nima vladna nikogar za seboj. V radikalnem klubu se je vršila danes dolgotrajna konferenca med Aco Stanojevićem in Marko Trifkovićem. Za opoldne je bila sklicana seja izvršnega odbora, ki se bo na današnji seji konstituiral in razpravljala o številnih sporih, ki so se pojavili pri sestavi kandidatov v poedinih okrožjih. Za predsednika izvršnega odbora bo po vsej priliki izvoljen Marko Trifković.

Volilni optimizem

Prognoza o izidu volitev v Radičevi luči. — Zanimiva izjava Svetozarja Pribičevića.

Beograd, 24. junija. Radičev »Dom« je objavil v zadnji številki volilno prognozo izpod peresa nekoga profesorja, v katerem napoveduje med drugim, da bodo radičevci dobili pri volitvah 90 do 100 mand. Vukičević 70 do 80, SDS pa največ 10 do 12 mandatov. Vaš poročevalec se je obrnil na g. Svetozarja Pribičevića, ki mu je podal sledečo izjavo:

Megalomanija Stepana Radiča je danes že tako znana, da o njej sploh ni več treba izgubljati besed. Radič je še ob vsakih volitvah napovedoval velikansko zmago, dobil pa ni nikdar niti polovico toliko mandatov, kolikor jih je ves čas volilne kampanje napovedoval. Kar se tiče Radičevih napovedi glede SDS, naj omenim le to, da so že oblastne volitve, pri katerih so glasovali ravno isti volilci, ki imajo volilno pravico tudi pri skupščinskih volitvah, pokazale, da bi dobila SDS samo na Hrvatskem več mandatov, kakor pa jih napoveduje g. Radič za celo državo. Pri oblastnih volitvah za SDS oddano število glasov priča, da bi pripadla SDS že na Hrvatskem 12 do 16 mandatov. Od takrat pa do danes pa se je število naših pristašev še znatno povečalo. To dobro ve tudi g. Radič sam, ki to najbolj čuti v svojih lastnih vrstah. Če k izidu oblastnih volitev na Hrvatskem dodamo še Slovenijo, Dalmacijo, Bosno in Hercegovino, Volvodino itd., je jasno, da bo število mandatov SDS takoj, da bo iz-

nenadilo ne le g. Radič in njegove ostale demagoge, marveč tudi vse druge nasprotnike SDS. Rad bi vedel, kdo bi pač lahko nam odvzel mandate. Radikalni, ki so razcepjeni in kojih stranka je v popolnem razsulu, gotovo ne. Radič še manj, ker smo mi že l. 1925 odvzeli baš njemu 7 mandatov, tokrat pa mu jih bomo še več! Davidovičevci pa tudi ne, ker jih v teh krajih sploh ni. Ravno tako pa za nas tudi ne pride v poštev zemljoradniki. Jaz sem z volilnimi izgledi zelo zadovoljen in volitve bodo to potrdile. Že vnaprej se veselim, kako bodo razočarani vsi naši nasprotniki, ko bodo videli, koliko smo pridobili brez vlade in brez oblasti.

Še en minister

Beograd, 24. junija. Ministrski predsednik Veli Vukičević je prišel v predsedništvo vlade danes še le opoldne ter se mudil v njem samo 10 minut, na kar je odšel na dvor. Po povratku z dvora je imel vaš dopisnik priliko govoriti z njim. G. Vukičević je izjavil, da je predložil kralju v podpis ukaz o imenovanju radikalnega poslanca Velje Popovića za ministra brez portfelja. Predsednik vlade je naglasil, da bo novi minister njemu na razpolago in mu pomagal pri njegovih poslih.

Spor z Albanijo poravnana

Na pritisk velesil sta obe stranki popustili. — Gjurašković bo baje že danes izpuščen.

Beograd, 24. junija. Včeraj popoldne je bila izvršena napovedana intervencija zastopnikov velesil pri naši vladi. Ob 16.30 so posestili zunanega ministra dr. Marinkovića italijanski, francoski, nemški in angleški poslanik ter mu izročili pismeno noto, v kateri v prijaznem tonu svetujejo naši vladni stori s svoje strani vse, da se spor z Albanijo čim prej mirno poravnava in obnove normalni odnosi z Albanijo. Intervencija bazira na kompromisnem predlogu, naj naša vlada sprejme prvotno protestno noto, radi katere se razburja albanska vlada. Albanija pa naj istočasno izpusti aretirane dragomane.

Zunanji minister dr. Marinković je podal diplomatskim zastopnikom velesil izjavo, da naša vlada pristaja na ta predlog. Takoj nato je odšel zunanji minister na dvor, kjer je obvestil o tem tudi kralja. V naših vladnih krogih se naglašja, da se z naše strani ne bodo delale nikake ovire, ter da se bodo odnosi med našo državo

in Albanijo v najkrajšem času zopet obnovili. Zunanji minister pooblasti francoskega poslanika v Tirani kot zastopnika naših interesov v Albaniji, da posla v imenu naše vlade deklaracijo v tem smislu, da izrazi v prvi noči »o nasilju in brutalnem postopanju« ne obstoje, tako da bo nota brez teh izrazov, radi katerih je protestirala Albanija. S tem bo izpolnjen pogoj za mirno poravnavo spora z naše strani. Albanija pa mora istočasno izpustiti zaprtega dragomana. Splošno se računa, da bo spor najkasneje do nedelje poravnana.

Beograd, 24. junija. Zunanji minister dr. Marinković bo danes popoldne izročil francoskemu, angleškemu, nemškemu in italijanskemu poslaniku pismen odgovor na včerajšnje note glede likvidacije spora z Albanijo. Danes jutraj so bila odposlana francoskemu poslaniku v Tirani navodila naše vlade za demaršo pri albanski vladi in se splošno računa, da bo Gjurašković izpuščen še tokom današnjega dne.

Radičevski disidenti se pripravljajo

Pri volitvah nastopijo s Hrvatskim blokom. — Proti Radiču se snuje blok vseh, ki ne odobravajo njegove demagogije.

Zagreb, 24. junija. Radičevski disidenti so sklenili, da nastopijo pri skupščinskih volitvah skupno s hrvatskim blokom. Radičevski disidenti naglašajo pri tem, da stoji na stališču svoje revizionistične splitske deklaracije, ki ima na eni strani v programu boj proti Radiču, na drugi strani pa boj proti destruktivni vladajoči centralistični hegemoniji. Izjavljajo, da je za sedaj dogovorjena med njimi in hrvatskim blokom samo volilna kooperacija, ni pa izključeno, da se bo politično sodelovanje med obojema strukama pozneje nadaljevalo.

Iz vrst hrvatskega bloka se izjavlja, da se bo o ponudbi radičevskih disidentov za sodelovanje pri skupščinskih volitvah sklepal že te dni in da bo odločitev padla že do nedelje. Dr. Zanič je odpotoval sedaj v Split, da spozna razpoloženo med tamšnjimi disidenti HSS napram tej akciji. Kakor poročajo iz Splita, smatrajo tamkaj za velik uspeh, ker so se dr. Superina, dr. Ni-

kić, Caldarević in drugi povrnili na stališče, da se mora revidirati ustava, in ker so sprejeli splitsko deklaracijo dalmatinskih disidentov HSS. Zdi se pa, da so disidenti glede na sodelovanje s hrvatskim blokom razdvojeni, če tudi se trdi, da federalisti ne postavljajo nobenega vprašanja zaradi nosilca in drugega kandidata na skupni volilni list disidentov in hrvatskega bloka. Federalisti izjavljajo, da so pripravljeni prepuštili nosilca liste in kandidata v nejačjem dalmatinskem okraju.

Za disidente je glede na volilno kooperacijo zelo važno vprašanje delavcev, s katerimi so pri zadnjih volitvah nastopili skupno. Del disidentov smatra, da delavcev v nobenem slučaju ne kaže zapustiti. Ako se bodo federalisti protivili kooperaciji s komunističnimi delavci, ni izključeno, da bo del dalmatinskih radičevskih disidentov šel v volitve samostojno.

Dopusti političnih uradnikov ukinjeni

Beograd, 24. junija. Notranji minister je odredil, da se ukinejo vsem uradnikom in uslužbenecem ki spadajo pod resor notranjega ministra, po zakonu jim zajamčeni dopusti. O tem odloku so bili s posebno okrožnico obveščeni vsi veliki župani in druge višje politične oblasti. Dopusti bodo dovoljeni le v slučaju bolezni. Ta odlok tolmachi politični krog tako, da je v zvezi s skupščinskimi volitvami. Pričakovati je, da bodo moralni politični uradniki izvrševati vse poletje naporno službo, za katero je potreben kompleten status posamnih političnih oblasti.

Nungesser in Colli živa?

Toronto (Kanada), 24. junija. Te dni se dvigne v zrak več ameriških letalcev, ki prelete vso pokrajino, ker se še vedno opažajo svetlobni signali, o katerih so domnevali, da izvirajo od Nungesserja in Collija. Aeroplani bodo ob tej priliki raztresli 10.000 načrtov, v katerih bo točno označena pot iz te pokrajine v objudene kraje province Quebeca. Gotovo je, da izvirajo opaženi signali od živih ljudi. Moštev neke ribiške ladje, ki je bila tri mesece v arktičnih krajih in ni imela nobene ga pojma o kakem poletu iz Evrope v Ameriko in obratno, je pripovedovalo po svojem povratku v Montreal, da je 9. maja ob 7. jutraj videlo severno od Cap Cable bel aeroplan, kako se v normalnem poletu približuje ameriški obali. Port Cable je južni vrh kanadske province Quebec.

SEJA FINANČNEGA ODBORA

Beograd, 24. junija. Včeraj popoldne se je vršila seja finančno-ekonomskega komiteta ministrov, na kateri je bil med drugim odobren kredit za zgradbo posebne tiskarne za tiskanje bankovcev. Tiskarna se bo priključila kot posebno podjetje Narodni banki. Poleg tega so bile odobrene razne ugodnosti za prirejanje ekskurzij seljakov iz južnih delov države v severne, gospodarsko bolj razvite dele. Ekskurzije bodo organizirali srežki ekonomski. Seljaki posejijo v večjih skupinah Banat, Volvodino, Hrvatsko in Slovenijo, da se seznanijo s tamšnjimi gospodarskimi razmerami in načinom obdelovanja zemlje.

Prevzem cestne železnice v Ljubljani

Na mestni deski ljubljanskega magistrata je nabit razglas z dne 24. t. m., v katerem vladni komisar objavlja, da je bil dosežen z družbo Siemens-Halske oziroma Allgemeine Österreichische Kleinbahngesellschaft sporazum glede prevzema cestne železnice s strani mestne občine. Mestna občina kupi dve tretjini delnic (2667 kom.) za pavšalno ceno 2 milijona Din v štirih obrokih po pol milijona. Ostalo tretjino obdrži še nadalje omenjena tvrdka, ki dobi tretjino zastopnikov v upravi. Za prevzem cestne železnice bo potrebovala občina okrog 2 in pol milijona Din in bo prisiljena najeti v ta namen posojilo.

Borzna poročila

LJUBLJANSKA BORZA.
Efekti: Investicijsko posojilo 84.50, 0, Vojna škoda 343, 344, Zadolžnice Kranjske dež. banke 20, 22, Zastavni listi Kranjske dež. banke 20, 22, Celjska posojilnica 195, 197, Ljubljanska kreditna 150, 0, Merkantilna Koeveje 98, 100, 98, Prastrediona 850, 0, Kreditni zavod 160, 170, Večve 138, 0, Stavna družba 55, 65, Seširc 104, 0.

ZAGREBSKA BORZA.
Esekti: 7 odst. invest. posojilo 1921 84 — 85, 2 in pol odst. drž. rente za ratnu štetu 842 — 842.5, Ljubljanska kreditna 150 — 155, Hrv. eskontna banka 94 in pol — 95, Kreditna banka, Zagreb 93 — 95, Hipotekarna banka 59 — 61, Jugobanka 91 — 92, Prastrediona 850 — 855, Drava d. d. Osijek 580 — 585, Sečarna, Osijek 505 — 510, Ials d. d. 46 — 48, Gutman 270 — 280, Slaveks 110 — 130, Slavonija 19 — 19.5, Trboveljska 470 — 480, Union, paronlin 805 — 0, Večve 138 — 142.5, Agraria 49 in četrt — 50.

Devize: Dunaj 799.80—802.80, Berlin 13.485—13.515, Italija 324.176—326.176, London 275.90—276.70, Newyork ček 56.70—56.90, Pariz 222.25—224.20, Praga 168.20—169.—, Curli 10.935—10.965.

INOZEMSKA BORZE.
— Curli: Beograd 9.13, Pariz 20.345, London 25.2325, Newyork 519.625, Milan 29.65, Praga 15.396, Dunaj 73.30.

— Trst: Beograd 30.77, London 85.10, Curli 236.85.

VOLILNI ODBOR DS

Beograd, 24. junija. Glavni odbor Davidovičeve demokratske stranke je na svoji včerajšnji seji izvolil posebni izvršni odbor, ki ostane za časa volitev v permanentci. V tem odboru so: Ljuba Davidović, Kosta Pečić, Kosta Timotijević, Milan Grol, dr. Marković, dr. Marinković, dr. Kosta Kumanudi, dr. Sagadin, Milan Kujundžić, Vasa Vlaijić in dr. Ivan Rybář.

Iz pisane ljubljanske kronike

Mati božja sedem žalostil Kakšen pa si ti moj sin? Tako izstradan in slabo oblečen! V približno takem, a prisrčnem tonu je danes pozdravila skrbna, ljubeča mati Ana svojo sina tam na policijskem ravnateljstvu. Sinko Boris se je radostno nasmešnil in molčal.

Povej mi, kdo si hodil? Ali ti je bilo treba fantazirati o afriški džungli? Kakšne skrbi si nam napravil! Ko smo izvedeli, da se nahajaš v temnih bosanskih gozdovih, smo vsi čez te križ napravili. Bila sem uverjena, da so te, drago moje dete, volkovi požrli.

Sinko je molčal in se le pristrčno smejal. Tupatam je žarko pogledal svojo mamico, ki ni vedela, ali bi se od veselja jokala ali smejala. Začela je nato praviti, kako sta njen sin Boris in njegov prijatelj Fedor na pravila načrte za potovanje v afriško džunglo. Tja ju je srce gnalo, ker sta mnogo čutila o džunglah in Tarzanovih junastvih. Sama bi bila rada postala slična džungelska junaka. Zbrala sta za pot precej denarja. Mati je pripovedovala, kako je našla zvezek, kjer je bil izdelan podroben načrt za pot v Afriko. Najprej kar z orientekspresom do Carigrada, nato pa z ladjo po morju v Afriko. Preživljala bi se s sladkimi koreninami in divjačino. Seboj sta vzela običajne flobovtovke, s katerimi se divjaki prav radi igrajo. Tako se sredi maja je Boris dejal materi, ko je skladal in basal nahrbtnik, da gre za nekaj dni v romantični lski Vintgar, kamor je tako rad zahajal pokojni operni pevec Dervota.

Povej no, kako si romal po svetu? Je vpraševala mati sina.

Iz Ljubljane kar proti Slavonkemu Brodu ob Savi. Od tam pa v Bosno, je pripomnil Boris, v rokah čepico in pelerino, na hrbtnu pa še precej z raznimi potrebščinami obložen nahrbtnik.

V Bosni sva hodila po gozdovih. Spal sem največkrat kar v gozdu na prostem. Enkrat me je ponoči povohal celo volk. — Ni mogoče? Bil je kak večji pes. — Volk bi te raztrgal!

Bil je volk. Saj volka dobro poznam. Mreina me je povohala in šla naprej.

Ta je pa dobra! Kakšen spajzacelec pa si imel na raji? Koliko časa si potoval iz Sarajeva v Ljubljano?

Hm! S prijateljem sva se v gozdu na Ivani planini zgrušila in nato sem sam hodil okrog. V Sarajevu sem se zgledal na policiji. Od tam pa so me poslali uradno v Ljubljano. Romal sem celih 14 dni.

Gotovo te je gnala lakota, da si se prijavil na policiji. — Je pripomnil starejši izkušeni gospod. Boris je nato zapustil policijo in krenil v spremstvu svoje mamice domov, kjer je bil opoldne prav po domače in ljubezno pogosten. Pravijo, da je bil Boris drugič precej marljiv dijak, toda prišel je v leta, ko mladeniča vlečejo tujina in drzne avanture.

Kresna noč ima svojo moč. Svojo moč je kresna noč izkazala nad dobrim risarjem Pavletom. V okolici Srednje tehnične šole službojuči stražnik je danes v prvih jutrajnih urah zaslišal obupne kliče: »Na pomoč! Na pomoč! Roparji!« Kliči so prihajali z njive, ki leži ob Gorjupovi ulici blizu šole. Stražnik je hitel na njivo in zapazil, da leži med zelenjavo mlad možakar, nekoliko krvav in ves pavaljan. Možakar je začel stražniku praviti, da so ga napadli neznanji ponočnjaki in mu ukradli žepno oro. Stražnik je spravil na stražnico, kjer so mu najprej izmili rano na desnem očesu, na kar so ga začeli izpraševati o podrobnostih roparskega napada. Povsem zmehdel se je zapletel v taka protislovja, da je bil rop končno izključen. Danes jutraj je dobri Pavle sam prišel na stražnico ter pripomnil, da je najbrž uro izgubil in da ga ni nič ne napadel. Bila je kresna noč ter si je čez mero privoščil sladkega dalmatince, ki ga je po tem zvrnil na njivo...

Kosec Stefan je bil zaposlen pri košnji mestnih travnikov tam v Rakovi Jelši. Z drugimi tovariši je spal v mestni šupi. Nadzornik košnje je včeraj jutraj odlošil Stefana. Ta je zapustil travnik in odšel v šupo po svoje stvari. Pri tem pa je segel tudi v tuj telovnik in izmaknil 110 Din. Stefan je krenil proti Ljubljani. Pozneje je kosec Tone Rijavec zapazil, da mu je nekdo ukradel težko prslučen denar. Proti večeru po končanem delu je Toneta srečal v Povšetovi ulici. Stojl je k njemu ter mu odločno dejal:

Daj moj denar nazaj! Ali pa greva na policijo.

Stefan ga je arditno pogledal in sunil po rebra toka, da ga je podrl na tla, pri tem pa prisegel.

Bog mi je priča, da nimam tvojega denarja. Za smrkavih par bankovcev ne prodajam svojega poštenja!

Spodaj je zapazil po ulici prihajajoči stražnik, ki je takoj posegel vmes in na Tonetovo zahtevo aretiral nepoštenega kosa. Na policiji je Stefan trdovratno trdil, pri tem se prav po kranjsko pridul, toda moral je romati v zapor, ker ga je nekdo prišel zidala, kakor je sasal v Tonetov gulnik.

Zadnje dejanje Grosavescove tragedije

Zasliševanje tenorjeve sestre. — Kaj pravijo priče? — Drugi dan razprave. — Major Caltun — prvi mož Nelly Grosavescu pred porotniki.

V sredo popoldne se je nadaljeval proces proti Nelly Grosavescu. Zaslišane so bile razne priče, največje zanimanje pa je seveda vzbudila izpoved sestre pokojnega tenorja, Olge Grosavescu, ki je bila priča zakonske tragedije dne 15. februarja.

Olga Grosavescu je točno opisala vzrok in potek usodnega spora med obema zakonca. Bilo je določeno, da potujeta zakonca skupno v Berlin, radi nesoglasij z ženo pa Grosavescu ni bil voljan vzeti Nelly s seboj. To je izbilu sodu dno. Nelly je bila trdno uverjena, da se namerava Grosavescu z go. Stransky, ki je bila njena rivalinja, odpeljati v Berlin. Črv ljubosumnosti je glodal njeno srce, ji ni dal miru in tako je bil Grosavescu vsak hip izpostavljen njenim očitkom, histeričnim napadom; prepričani so bili na dnevnem redu.

Usodnega dne je bila Nelly skrajno razdražljiva in razburjena. Informirala se je v operi, če je njen mož še tam, in ko je prejela negativen odgovor, se je njena razburjenost še stopnjevala. Olga Grosavescu jo je skušala pomiriti in vplivati na njo, da naj bo mirna, če pride mož domov, bilo pa je vse zaman.

Ko je stopil Grosavescu v sobo, mu je naglo zabrusila v obraz: «Ti nisi bil v operi!» To je bil povod prepiru. Grosavescu je kričal: «Dovolj mi je te ljubosumnosti, ti me vedno razburjaš, nočem te s seboj v Berlin! Izprazni kovčega!» «Nočem!» je sledil lakoničen odgovor. Prepričani so bili na dnevnem redu.

Predsednik sodišča je nato konfrontiral pričo z obtoženko. Nelly je izjavila, da je izpoved Olge Grosavescu laž, priča pa je izjavila, da je govorila resnico. Med obema ženama je prišlo nato do ostrega besednega spopada, tako da je bil predsednik prisiljen zabraniti vsako nadaljnjo diskusijo med Olgo in Nelly Grosavescu na eni ter zagovornikom in Olgo Grosavescu na drugi strani.

O samokresu Olga ni mogla navesti ničesar in ni vedela, kako je prišel v Nellyne roke. Mogoče je, da ga je imela obtoženka v žepu ali stezniku.

Nato so bile zaslišane razne priče, med temi sosed Grosavescovih dr. Wallisch, da je kriminalni uradnik Josef Springer, ki je obtoženko po storjenem činu odvedel na policijo, stražnik Horvik, ki je bil prvi v stanovanju Grosavescov. Ta je izjavil, da je dobil vtis, da gre za samomor. Nelly je sedela pri mizi, glavo je imela operto na roki in topo je zrla predse. Zdelo se je, da ni mogla doumeti, kaj se je zgodilo.

Kriminalni komisar Ernst Bittner je izjavil: «Na moja številna vprašanja je odgovorila: »Ustrelila sem svojega moža, obsojite me!« Na vprašanje, kje je dobila orožje, je odgovorila: »Samokres je ležal v spalnici na stolu.»

Po zaslišanju raznih drugih prič je bila razprava prekinjena.

DRUGI DAN PROCESA.

Včeraj zjutraj je sodišče zaslišalo domače osebe rodbine Grosavescov. Zanimiva je predvsem izpoved guvernante Leopoldine Groß, ki je izpovedala, da je prišlo med zakoncem čisto do spora in da se je Grosavescu žene dejansko lotil. Nasprotno je kuharica Marija Karner izpovedala, da ji je Grosavescu potožil, da ga žena silno muči in da je v kuhinji nekoč na glas plakal.

Večina prič je slikala obtoženko kot silno ljubosumno, prepirljivo in skrajno razdražljivo žensko.

ZASLIŠANJE HIŠNIH ZDRAVNIKOV.

Včeraj popoldne je bil zaslišan profesor dr. Ferdinand Winkler, dolgoletni hišni zdravnik rodbine Grosavescov. Priča je izpovedal, da je Nelly Grosavescu nekoliko histerična ženska, dalje izrazilo egoistične in gospodujoče narave. V domači hiši je hotela igrati prvo vlogo in je zahtevala, da ji mora biti vse podložno. Že v prvem zakonu je vladala uprav tiranica, v drugem zakonu pa se je njena prepotenca v svesti, da je pospešila kariero svojega moža, še stopnjevala.

Grosavescu ni pustila nikoli samega. Pri vsaki predstavi je sedela v loži in po zaključku je hitela v garderobo k možu. Njena domišljija in ljubosumnost nista poznali mej. Grosavescu je bil nadstojen simpatičen in priazen človek.

Dr. Winkler je nato podrobno in v vseh detajlih opisal razmerje med zakoncem in potrdil tudi vprašanje: dali je bil Grosavescu nagnjen k homoseksualnosti. Izjavil je, da mu je Grosavescu nekoč pripomnil, da je homoseksualno nagnjen in da ljubi občevanje z moškimi. Ko se je z Nelly poročil, je omenil: «Sicer zelo rad občujem z ženskami, vendar zgolj v perverzni obliki.»

Tekom razprave se je tudi ugotovilo, da je bil Grosavescu svoječasno lutičen, da pa je popolnoma ozdravel.

Drugi bivši hišni zdravnik dr. Mario Sturdza, je podal karakteristiko Grosavescu, povdarjajoč, da je bil plemenit človek, brezhibnega značaja, ljubeznjiv, a šibke volje. Da bi jeze naglo vzkpeli, ni opazil nikoli.

Nelly Grosavescu se mu je zdela objestna in egoistična ženska. Priča je tudi zanimal, da bi bil Grosavescu pijanec, bil pa je vesele in živahne narave. Kvartec je bil ni pa igral strastno. Da bi tenor s svojo ženo grdo postopal, tega ni opazil.

PRVI NELLIN MOZ.

V dvorano je bil nato pozvan prvi mož Nelly Grosavescu, rumunski major Demeter Caltun. V dvorani je završalo, vsi so se ozirali na novo pričo Caltun se je pojavil v civilu. Pripovedoval je:

— Leta 1917 sem se seznanil z Nelly, nim očetom in se kmalu nato poročil z Nelly. Zakon je bil do zadnjega srečen.

Predsednik: — Vendar je prišlo med vama do sporov?

— Da, radi malenkosti. Nelly se je čisto razburila za najmanjšo stvar. Če nisem prišel pravočasno domov, jo je popadla jeza. Bila je zelo ljubosumna. V kavarno nisem smel sam, za vsak korak sem moral dobiti dovoljenje. — Povoda za ljubosumnost ni imela.

Predsednik: — Čemu ste se ločili?

— Zato, ker se je seznanila s Trajanom in je bila njemu vedno bolj naklonjena. Vsekakor lahko rečem, da do zadnjega trenutka ni vedela ali se naj odloči zame, ali za Grosavescu. Vzela je najini fotografiji v roko in jih dolgo opazovala. Ne da bi se mogla odločiti za enega ali drugega. Končno si je izprosil trimesečni rok da se odloči.

Odpeljal sem se v Rumunijo in tam sem kasneje prejel pismo, s katerim me je obvestila, da se je odločila za Grosavescu.

Predsednik: — Toda zdi se, da se je prvotno temu upirala. Trdi se namreč, da je žena pripravljala na vas revolverski atentat.

— Da, hotela je preprečiti, da se odpeljem v Rumunijo in med nastalim prepričam mi je strgala potni list. Res je, da je takrat na mizi ležal samokres, ki ga je opazil tudi moj tast, ko je prišel v sobo.

Predsednik: — Pred ločitvijo ste baje izjavili, da ste veseli, da ste se žene iznebili. Naj Grosavescu poizkusi, kako se živi s to ženo. Jesli to res?

— Mogoče, da sem v razburjenju kaj takega res pripomnil.

Po kratkem odmoru je podal nato sodni zdravnik dr. Haberdar poročilo o ogledu trupla ustreljenega tenorista.

Dopolodne je bil zaslišan še Nellyn oče, ckraini svetnik Kövesdy. Ko je vstopil v dvorano, je poljubil hčerki roko. Razprava je bila nato prekinjena.

Popoldne je bila zaslišana operna pevka Josefina Stransky, s katero je baje imel Grosavescu intimno razmerje.

Logavice

Zagonezna smrt mlade dame

Poročali smo že, da je 19. maja v Marijskih Laznih nenadoma umrla 22-letna Otilija Nagel-Stohr, hči uglednega restavraterja, znana v kopališču kot izvrstna sportnica. Umrla je devet dni po poroki z dozdavnim zdravnikom in asistentom curiške bolnice, Nagelom. Nekaj dni po njeni smrti je prispela iz Inomosta vest, da je bil Nagel aretiran. Bil je namreč osumljen, da je zastupil svojo ženo. Pozornost policije je obrnil nase s tem, da je zahajal po prihodu v Inomost v sumljivo družbo in razmetaval denar. Policija ga je aretirala, ker se je izkazalo, da ni zdravnik, marveč bivši sluga nekega zdravnika in da je bil že večkrat kaznovan. Češkoslovaške oblasti so odredile ekshumacijo Otilijinega trupla, da se potrdi obdukcije ugotovili vzrok nenadne smrti. Otilija so pokopali 22. maja in šele 11. junija se je vršila ekshumacija. Minulo soboto so pa priobčili češki listi senzacionalno vest, da je bila Otilija živa pokopana. Pri ekshumaciji so jo našli baje v krsti ležečo z obrazom navzdol. Pest je imela krčevito stisnjeno, truplo je bilo skrženo in sploh se je nesrečni žrtvi poznalo, da se je v grobu prebudila in ker se ni mogla rešiti, je v grozni mukah umrla.

Vest o strašni smrti mlade žene v grobu pa ni resnična, kajti Otilija je ležala v krsti tako, kakor so jo pred pogrebom položili. Pokopali so jo v po-

ročni obleki z vencem na glavi. Sodna obdukcija ni mogla ugotoviti vzroka njene smrti. Zdravniki so samo domnili, da je trpela nekoliko na žolčnih kamenčkih in da je imela pred leti vnetje trebušne mrene. Nobena teh boleznih pa ni mogla povzročiti smrti. Njeno srce je bilo popolnoma zdravo. — Zadnja nada, da se pojasni zagonezna smrt, je kemična preizkušnja drobovja, ki so ga vzeli praški zdravniki. Nadalje, na preiskava se vodi v Inomostu. Avstrijske oblasti se zanimajo v prvi vrsti za Nagelovo preteklost.

Originalna sekta

Na Finskem se je pojavila lani verska sekta, ki ne priznava privatne lastnine, pač pa napoveduje vojno sedanjemu družabnemu redu. Sekto je ustanovila žena čudne preteklosti, Marija Akerblomssova. To prorokinja že delj časa zasledujejo finske oblasti, ker je nudila zavetišče vojaškim beguncem in raznim zločincem. Pretekli teden je bila v glavnem sedežu svoje sekte v Toivole aretirana. Aretacija se je izvršila v zelo dramatičnih okoliščinah. Prorokinja se je udeležila pojedine, ki so jo priredili nji na čast njenih privrženci. Policija je ob 5. zjutraj obkolila hišo. Udeleženci so večinoma poskakali skozi okna, da bi se izmuznili. V enem je policija spoznala zloglasnega bandita Huchta Marijo Akerblomsovo so presenetili redarji v spalnici, kjer je stalo pet postelj.

Ko so stopili redarji v spalnico, je bila prorokinja popolnoma naga. Policija je jo pozvala, naj se obleče, toda izkazalo se je, da obleke sploh nima. Detektivi ji je moral posoditi plašč, da je za silo skrla svojo nagoto. Tako so jo odpeljali na policijsko stražnico. — Policija je imela mnogo posla, predno je spravila na varno vse sektante, ki so se poskrili v kleti in na podstrešju. — Končno je morala poklicati na pomoč gasilce, da bi nihče ne ušel. V kleti so našli cel arhiv in dva kovčega, polna listin. Sekta je prirejala dan za dnem divje orgije.

Boljševiška grozodejstva

Latiški list »Letvijas Sargs« priobčuje podrobnosti o justifikaciji 20 žrtve boljševiškega terorja. Vse na smrt obsojene so že 9. t. m. prepeljali iz glavne moskovske jetnišnice, takozvane Butirke, v zapore GPU na Lubjanki. Smrtna obsodba jim je bila prečitana tik pred justifikacijo. Najbolj mirno sta jo sprejela kneza Dolgorukov in Nariškin. Obsojenec Korolenko je zblaznel in zato so ga morali odpeljati na morišče zvezanega. V zaporih čezvečajke so pahnili vse obsojence v skupno celico. Nekateri so prosili, da bi jim dovolili napisati svojem poslovlina pisma. Toda čezvečajka je vse prošnje odklonila. Nekateri obsojenci so ponovno prosili, naj jim dovolijo posloviti se od rodbin vsaj pismeno, na kar so jih odvedli v sosedno sobo, kjer so jih do krvi pretepli.

Vseh 20 žrtve boljševiškega terorja so postreljali v noči od 9 na 10. t. m. v podzemnih prostorih moskovske čezvečajke. Hiša, v kateri je nastanjen čezvečajka, je bila poprej last neke zavarovalnice, ki je imela v podzemnih prostorih tresore. Justifikacijo so izvršili čekisti Magi. Weiss in Karpov, od katerih najbrž nobeden ni Rus, kajti Karpov se je pisal poprej Karpeles. Po

justifikaciji so naložili trupla na tovorni avtomobil in jih odpeljali za mesto, kjer je bil izkopen skupni grob. Poleg teh žrtve so postreljali v Moskvi še več drugih, čijih imena je pa čezvečajka zatajila, ker so bili med njimi tudi delavci in kmetje. Leningradska čezvečajka je sledila moskovski in obsodila na smrt vse politične osumljence. Tudi iz Minska, Rostova na Donu, Kazana, Samare in drugih večjih mest prihajajo poročila o divjanju čezvečajke.

Najznamenitejši medij

Ameriški listi priobčujejo izjavo 555-ih profesorjev, tehnikov in drugih intelektualcev o senzacionalnih poizkusih, ki so se vršili v njihovi prisotnosti z brazilskim medijem Mirambellijem. Metafizični zavod v Parizu je povabil Mirambellija v Evropo in hoče delati z njim poizkuse pred evropskimi učenjaki. Ameriški listi priobčujejo zanimive podrobnosti o poizkusih z zagoneznim medijem, ki so se vršili zlasti v zavodu Caesare Lombrosa v New Yorku.

Mirambelli je bil rojen v Italiji in je prišel kot dete v Brazilijo. V vlogi medija je nastopil prvič l. 1919., ko je pred številnim občinstvom izjavil, da bo slika na steni izginila in se pojavila na mizi v sobi, oddaljeni 1 km od sobe, v kateri je bilo občinstvo zbrano. In res je slika naenkrat izginila ter se pojavila na določenem kraju. Sličen poizkus je napravil Mirambelli tudi pred člani omenjenega newyorškega zavoda. Navzoč je bil tudi neki senator, ki mu je medij povedal, da vidi, kako se njegova denarnica, zaklenjena v predalu pisalne mize, dviga iz predalčka in približuje sejni dvorani instituta. Takoj nato je padla senatorjeva denarnica pred zbrano komisijo. Mirambelli je pismeno odgovoril pred komisijo na najtežja vprašanja iz raznih panog znanosti, in sicer v 37 jezikih, dasi obvlada samo španščino in portugalsščino. Že opetovano se je dal privezati k stolu in dasi je imel zvezane roke in noge, se je odvezal in dvignil dva metra visoko pod strop. Mirambelliju se je celo posrečilo, da je naenkrat izginil izpred začuden komisije, dasi je bil privezan k težkemu naslanjaču. Pojavil se je v sosedni zaklenjeni sobi, kjer je ležal na otomani in mirno kadil cigaro.

Darujte za spomenik kralju Petru Osvoboditelju!

Nova tožba proti Chaplinu

Ubogri Charlie! Ni še končan proces Lite Gray proti Chaplinu, že si je naprtil Charlie na glavo novo tožbo. Tožil ga je ameriški avtor Leon Loeb, ki je v svoji tožbi navajal, da je Chaplin porabil iz njegovega romana »The Rookie« snov za svoj film »Shoulders Arms«.

Razprava se je vršila pred dobrim tednom. Charlie je prišel k obravnavi v svojem filmskem dresu, v širokih nagubanih hlačah, velikih čevljih in z neizogibnim trdim klobukom na glavi. Vedel se je tako, kakor v kinematografu ter je s svojimi dostopij zabaval vse poslušalce in sodnike. Ko je moral prečitati nekatera mesta iz obeh rakopisov, je izjavil, da je kratkoviden in da naj mu prinesejo očala. Nato si je nataknil očala ter čital, čital tako dolgo, da so vsi navzoči prišli zehdati. Šele nato se je nekake zdrnil in odložil knjigo. Sodišče ga je oprostito vsake kazni, a Loeb je bil obsojen, da mora poravnati vse sodne stroške.

Veselo gledališče

Sedem dejanj smeha in izvrstne zabave. — Film je popolnoma nov in deloma prekrasno koloriran. — V vlogi šarmantne mlade »natakarice« najboljša plačana filmska zvezda, temperamentna

GLORIA SWANSON

Samo še danes ob 4. in pol 10.

Izven programa: Sijajne scene iz kolosalne burke »Elza fronte«.

Telefon 2124

ELITNI KINO MATICA

Telefon 2124

Klišeeje

vseh vrst, črtne in avtotiplje. izdeluje po predloženih risbah, peropisih ali slikah za navaden tisk ali za finejšo izvedbo v eni ali več barvah točno po naročilu in v najkrajšem času

Jugografika, tiskovna in založna družba z. o. z. v Ljubljani, Sv. Petra nasip 23

BERKO

BERNIK & UČAK
NOVA MODJA I RGOVINA
DUNAJSKA CESTA 5

OTVORJENA v soboto 25. JUNIJA

Prof. dr. E. Štalmir
ne ordinira
do 5. avgusta

Najstarejša slovenska plesarska in »arska« delavnica
Ivan Bricelj, Ljubljana.
Dunajska cesta 1 in Gosposvetska cesta 2 (dvorišče kavarne »Evropa«).
Se priporoča — izvrstne toč na cene zmerno 78/7

Pisalne stroje

gove in rabljene Underwood, Remington Smith Bros in za potovanje povprečne — audi z garancijo Josip Pukl v Celju. — Popravila vseh znamk

Tovorni avto

dobre znamke v popolnoma brezhibnem stanju, 3/4 tonski in priklonni voz treh ton kupi Svetozar Kovačević, Koprivnica, Hrvatsko. 1511

Blagajničarka

večja tudi vseh pisarniških del, želi premeniti službo; gre tudi na deželo. — Ponudbe pod »Blagajničarka/1507« na upravo »Slov Naroda«

Stanovanje dveh sob

in kuhinje oddam takoj opeku, ki plača najemnino za dve leti vnaprej — Naslov pove uprava »Slov Naroda« 1476

Kopalne hlače

otroške majice in nogavičke v raznih barvah, damske nogavice, svilnati trakovi, arajoci, kravate, palice, nahrbtniki, dišeče milo, Odol, potrebščine za šivilje, krojače, čevljarje, tapetnike, aaleenolše le pr

Josip Petelinc

ob vodi blizu Prešernovega spomenika

Po nižjani ceni

Dvokolesa, motorji, vsakovrstni otroški vozički, nameštni del pnevmatika Poseben oddelek za popolno popravilo emajliranje in ponikanje dvokoles, otroških vozičkov, šivalnih strojev. Prodaja na obroke — Centri tranko.

Jribuna F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov LJUBLJANA, Karlovska cesta št. 4 54L

1a. čajno presno maslo kg Din 42
1a. domači trapistovski sir Panonija kg Din 24
1a. trapistovski domači, štirioglat kilo gram Din 24, postavljeno na vsako pošto. — Razpošilja mlekarna Lazniokry, Dežanovac (Slavonija)